

Digitale geletterdheid in de praktijk

- Ga in gesprek aan de hand van de materialen
- Zes thema's verdeeld over de ruimte
- Per onderdeel een kaartje met vragen om te bespreken
- Probeer ook zelf vooral uit!

De 6 thema's

Mediawijsheid: social media

Mediawijsheid: AI en deepfakes

Creatief

- Stopmotion en muziek/digitaal componeren

Online Escape Room

- [Kraak 'm](#), voorbeeld van pakket met uitgewerkte vragen/vaardigheden

Programmeren

- INDI, Build Your Own Robot, LEGO Essentials

Open Leermateriaal

- Database lessen en materiaal online beschikbaar
- Niet aan methodes gebonden
- Bijv: [App Noot Muis](#)

Social Media

Meester Ferry wordt homo genoemd op Instagram

Is dit een passende les voor zijn klas?
Pakt hij het goed aan? Waarom wel/niet?

Erik Scherder: wat gebeurt er in je brein na zo'n vervelende opmerking online

Laagdrempelig beledigen, zijn we bewust van de impact?

Jeugdjournaal: de week van de lentekriebels staat dit jaar in het teken van online weerbaarheid

Staat mediawijsheid bij jullie op het programma? Structureel of naar
aanleiding van incidenten of nieuwsberichten?

Mediawijsheid: Deepfakes & AI

Baudet en Wilders

<https://www.youtube.com/watch?v=v1dAZI0xxn8>

Barack Obama

<https://www.youtube.com/watch?v=cQ54GDm1eL0>

Paris Hilton en Tom Cruise

<https://www.youtube.com/shorts/ErXgb4cAVIM>

Nieuwe kerndoelen

DOMEIN 1 DIGITALE TECHNOLOGIE: PRAKTISCHE KENNIS & VAARDIGHEDEN

kerndoel 1: digitale systemen en software

kerndoel 2: digitale media en informatie

kerndoel 3: veiligheid en privacy

kerndoel 4: omgaan met data

kerndoel 5: artificiële intelligentie (AI)

DOMEIN 2 DIGITALE TECHNOLOGIE: ONTWERPEN EN MAKEN

kerndoel 6: creëren met digitale technologie

kerndoel 7: programmeren

DOMEIN 3 DIGITALE TECHNOLOGIE: WISSELWERKING TUSSEN DIGITALE TECHNOLOGIE EN MEDIA, MENS EN SAMENLEVING

kerndoel 8: digitale technologie, jezelf en de ander

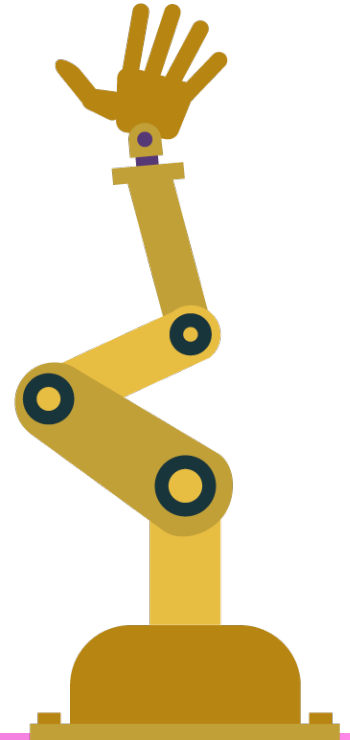
kerndoel 9: digitale technologie, de samenleving en de wereld

Zie ook: [het kerndoelenboekje](#)

Evaluatie

- Wat hebben jullie al in de school?
 - Denk aan: materialen/methodes/kennis op peil bij collega's
- Waar moeten jullie nog stappen maken?
 - Denk aan: materialen/methodes/kennis op peil bij collega's
- Waar word je enthousiast van?
 - Zijn dat thema's/tools die passen bij jouw doelgroep en/of te koppelen aan andere vakgebieden?
- Welke kerndoelen zijn makkelijk te implementeren en bij welke kerndoelen zie je meer beren op de weg om het aanbod te creëren?
 - Houd het overzichtelijk en focus eerst op beeld en visie

1 Gemeenschappelijk beeld

Stap 1

Vorm een gemeenschappelijk beeld van digitale geletterdheid

- Zorg dat je een beeld hebt van de verschillende onderdelen van digitale geletterdheid. Bekijk de kaart Inhoud - basisvaardigheden digitale geletterdheid.
- Realiseer je dat de inhoud van digitale geletterdheid breed is. Het is meer dan ict gebruiken, meer dan programmeren en het is niet de digitalisering van het onderwijs.
- Reflecteer hoe het met je eigen digitale vaardigheden staat en in hoeverre je jezelf digitaal geletterd vindt. Bekijk ook de kaart Factsheet - basisvaardigheden digitale geletterdheid.
- Verken als team of vaksectie welk beeld iedereen heeft over onderwijs in digitale geletterdheid. Gebruik bijvoorbeeld Blikwisseling om hierover met elkaar in gesprek te gaan.

2 Gezamenlijke visie

Stap 2

Ontwikkel een gezamenlijke visie op onderwijs in digitale geletterdheid

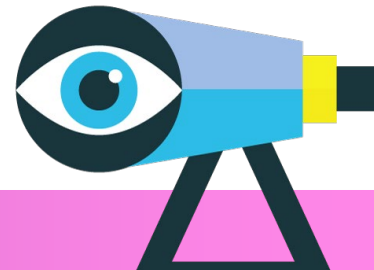
- Zorg dat je iedereen meeneemt. Communiceer regelmatig over de voortgang, zodat de visie door het hele schoolteam of de vaksectie wordt gedragen.
- Verdiep je in het curriculaire spinnenweb met aspecten die bijdragen aan een visie. Bekijk de kaart Visievorming - basisvaardigheden digitale geletterdheid.
- Speel onder begeleiding het Visiespel digitale geletterdheid. Aan de hand van stellingen verzamel je input voor je visie als schoolteam of vaksectie.
- Verwoord een beknopte visie op onderwijs in digitale geletterdheid. Meestal volstaat een half A4.
- Besef dat een gedragen visie die past bij de school het uitgangspunt is bij het ontwerpen van onderwijs.

3 Planmatig aan de slag

Stap 3

Maak een plan van aanpak en ga aan de slag met digitale geletterdheid

- Vertaal de visie naar een plan van aanpak. Hiermee maak je concreet wat en hoe je de implementatie van digitale geletterdheid gaat uitvoeren.
- Bepaal eerst de inhoud die aan de orde komen in je onderwijs. Ontwikkel of gebruik een passende leerlijn. Maak duidelijk wat je combineert met andere vakken of leergebieden en hoe je inhoud verdeelt over de leerjaren. Bekijk ook de kaart Inhoud - basisvaardigheden digitale geletterdheid.
- Beschrijf voor de andere aspecten van het curriculaire spinnenweb wat je over enige tijd wilt zien in school en klas op het gebied van digitale geletterdheid.
- Definieer welke acties je moet ondernemen om de gewenste situatie te bereiken. Bespreek dit met je team, stem dit op elkaar af en zet de acties uit in de tijd. Houd het overzichtelijk en realistisch, pak niet alles tegelijk aan.
- Monitor en evalueer samen de ontwikkeling en stel plannen bij waar nodig.

/ Adviezen - basisvaardigheden digitale geletterdheid

/ Lesinhoud en didactiek

- Laat jonge kinderen op een speelse manier de digitale wereld ontdekken. Door vroegtijdig aandacht te besteden aan aspecten van digitale geletterdheid in je onderwijsaanbod ontwikkelen ze een basis voor digitale vaardigheden. Kijk voor inspiratie naar de aanbodsdoelen op de inhoudskaart voor het jonge kind (<https://jongekind.sloni.nl>)
- Werk met een leerlijn met leerdoelen voor digitale geletterdheid. Ontwikkel deze zelf of zoek een bestaande leerlijn die past bij je school/groep en onderwijs situatie.
- Zorg voor leermateriaal dat past bij je doelen voor digitale geletterdheid. Bekijk het overzicht van leermaterialen op www.sloni.nl/dg-po | www.sloni.nl/dg-vo.
- Voer het gesprek met leerlingen over actuele onderwerpen uit de digitale wereld. Denk aan nepnieuws, privacy, online veiligheid en het gebruik van digitale media. Vergeet ook niet hun eigen telefoongebruik en online gedrag.
- Besteed expliciet aandacht aan veelgebruikte computerprogramma's en apps. Denk aan het vaardig leren omgaan met tekstverwerken, presenteren en data verwerken.

/ Samenhang

- Combineer inhouden van digitale geletterdheid in je onderwijsaanbod. Bijvoorbeeld 'creëren van digitale content' en 'leren werken met de daarvoor geschikte programma's', of 'omgaan met data/digitale informatie' en 'beschermen van persoonlijke gegevens/privacy in digitale omgevingen'.
- Creëer kansen voor onderwijs in samenhang met andere leergebieden of vakken. Dit draagt bij aan betekenisvolle leeractiviteiten en structurele aandacht voor digitale geletterdheid.
- Geef onderwijs in samenhang waar dat kan, maar soms vraagt een onderwerp om aparte aandacht. Integratie van digitale geletterdheid gaat goed samen met een eigen vak. Waar veel onderwerpen vragen om samenhang, zijn er ook onderwerpen die beter tot hun recht komen in aparte lessen.

Versterken van digitale basisvaardigheden

/ Schoolomgeving

- Werk samen met instellingen en organisaties in de omgeving van de school. Denk aan de lokale bibliotheek, musea en andere (culturele) instellingen die onderwijs in digitale geletterdheid kunnen ondersteunen.
- Betrek het bedrijfsleven bij onderwijs in digitale geletterdheid. Dit draagt ook bij aan activiteiten in het kader van loopbaanoriëntatie.
- Sla de handen ineen met ouders. Gebruik oudersvonden voor het gesprek over digitale geletterdheid en trek samen met ouders op bij de mediaopvoeding van hun kinderen.

/ Organisatie

- Ontwikkel als schoolteam of vaksectie een gezamenlijke en gedragen visie op onderwijs in digitale geletterdheid. Zorg bij de visievorming en de opzet van een plan van aanpak voor ondersteuning door een bovenschoolse of externe begeleider.
- Stel een i-coach of e-coach aan en formeer een projectgroep binnen de school. Dit biedt een centraal aanspreekpunt en hulp bij de implementatie van digitale geletterdheid.
- Zet digitale geletterdheid structureel op de agenda. Denk aan alle relevante overleggen op school en maak schoolbrede afspraken over de implementatie en uit te voeren activiteiten.
 - Zorg dat de digitale vaardigheden van het schoolteam of de vaksecties op peil zijn. Breng de competenties op het gebied van digitale geletterdheid in kaart. Laat leraren waar nodig hun kennis en vaardigheden vergroten, waardoor ze zelfverzekerder in de klas aan de slag gaan. Denk aan coaching on the job en bij- of nascholing.

/ Monitoring

- Houd zicht op de ontwikkeling van de digitale vaardigheden van je leerlingen. Verzamel gegevens en resultaten die je kunt bewaren in een portfolio.
- Maak gebruik van formatief evalueren om het leerproces van de leerlingen te optimaliseren. Zorg voor een berekend onderwijsaanbod door afstemming van doelen, leeractiviteiten en toetsing.
- Zet monitoring en de verzamelde gegevens expliciet in voor kwaliteitsontwikkeling, reflectie en gezamenlijk leren binnen de school. Denk aan de verdere ontwikkeling van de competenties van de leraren.